

MITEN KUNTOUTUKSEEN LIITTYVÄ TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTIETO LEVIÄÄ JA TAVOITTA TIEDON SOVELTAJAT?

PÄÄKIRJOITUS

ERJA POUTIAINEN

Kuntoutuksen kokonaisuudistus etenee osana sosiaali- ja terveystalouden uudistamista, ja sosiaali- ja terveystalouden järjestöt pyrkivät vaikuttamaan aktiivisesti tähän prosessiin. On tärkeää pohtia, miten kuntoutustarpeen arviointi ja sitä seuraava kuntoutukseen ohjautumisen ja kuntoutujan koko kuntoutuspolun prosessi pystytään uudessa tilanteessa integroimaan osaksi hyvin toimivia sosiaali- ja terveystalouden palveluja. Tämän lehden katsauksessa kuvataan kuntoutusalalla toimivien asiantuntijoiden näkemyksiä siitä, miten kuntoutusta tulisi sote-uudistuksessa kehittää. Asiantuntijoista enemmistö nosti kuntoutustarpeen tunnistamisen parantamisen merkittävimmäksi kuntoutusta koskevaksi ajankohtaiseksi kysymykseksi. Kuntoutustarpeen tunnistaminen edellyttää, että palvelujärjestelmässä toimivalla asiantuntijalla on asianmukaiset tiedot ja välineet toimintakyvyn ja sen muutosten arviointia varten. Se edellyttää myös, että asiantuntijalla on kuntoutussuunnitelmaa tehdessään tietoa kuntoutusmahdollisuuksista ja kuntoutukseen ohjaamisen tavoista. Kuntoutustarpeen määrittelyssä toimintakyvyn ja sen muutosten asianmukainen arviointi on keskiössä, ja tähän tarvitaan asianmukaisia ja tutkimustiedon avulla validoituja menetelmiä.

Työttömien työkyvyn ja kuntoutustarpeen arviointia käsittelevän väitöstyön *Lectio Praecursoria* tuo osuvasti esiin kuntoutustarpeen arvioinnin monialaisen ja moniammatillisen luonteen. Lääkärillä on kuitenkin erityinen rooli etenkin terveydenhuoltoon läheisesti liittyvässä kuntoutustarpeen arvioinnin tilanteessa. Lääkärin kuntoutusta koskevaa koulutusta käsittelevästä esittelystä käy kuitenkin ilmi, että lääkärin kuntoutukseen liittyvä tietämys on puutteellista. Kirjoituksessa referoidun Suomen Lääkäriliiton ja Kelan vuonna 2014 toteuttaman kyselyn mukaan lääkärin tekemät kuntoutussuunnitelmat ovat usein puutteellisia, ja merkittävä osa lääkäreistä kokee kuntoutussuunnitelman tekemisen haasteelliseksi. Lääkärin kuntoutustietämyksen lisääminen on avainasemassa, kun pyritään parantamaan kuntoutustarpeen tunnistamista, kuntoutukseen ohjautumista ja monialaisen työryhmän optimaalista hyödyntämistä.

Kuntoutusta koskeva tieteellinen tutkimusnäyttö ja kehittämissankkeiden tuottamat uudet toimintamallit tulisi saada sekä päättäjien että kuntoutusta toteuttavien toimijoiden tietoon ja siirrettyä luontevaksi osaksi päätöksentekoa ja arjen toimintaa. Mutta tunnetaanko tutkimuksen tuloksia riittävän hyvin ja aukeavatko tuloksien sovellusmahdollisuudet päätöksentekijöille tai kuntoutustoimijoille?

Kuntoutus-lehden yhteiskunnallisesti tärkeänä tehtävänä on tar-

jota kuntoutusalan toimijoille ja päättäjille tietoa julkaisemalla laaja-alaisesti kuntoutuksen alan tutkimuksia sekä kehittämistyön tuloksia. Esimerkiksi tässä lehdessä esitellään uusia kehitettyjä menetelmiä ja käytänteitä, kuten konkreettista kuntoutustavoitteiden jäsentämistä helpottavaa Spiral-menetelmää tai kuntouttavan yhteisön yhteisöllisyyden tukemisen malleja. Lehden tutkimusartikkeli on hyvä esimerkki siitä, miten tutkimustieto lähtee käytännön tiedontarpeesta ja on helposti hyödynnettävissä kuntoutuspalvelujen kehittämisessä. Tiedetään, että yksilön oma kokemus työkyvystään on merkittävä sairauden tai työttömyysjakson jälkeiseen työhön palaamiseen tai työllistymiseen vaikuttava tekijä, joten on tärkeää tietää, mihin yksilön näkemys liittyy. Kyseinen tutkimus selvitti yksilön työkykyisyyssnäkemysliittyviä tekijöitä ja havaitsi, että terveyden ja elämäntilanteen lisäksi oman elämän hallinnan tunne sekä sosiaalisen tuen määrä olivat selvästi yhteydessä yksilöiden työkykyarvioihin. Tämä tieto on helposti huomioitavissa esimerkiksi ammatillisen kuntoutuksen toteutuksessa.

Kuntoutus-lehti on ainoa suomenkielinen erityisesti kuntoutusalan tutkimustietoa julkaiseva foorumi ja täten tärkeä kuntoutusta koskevan vaikuttavuustiedon levittäjä. Tarvitaan myös muita erityyppisiä foorumeita, joissa on mahdollista esitellä uutta tutkimustietoa, kuulla ja keskustella uusista tutkimuksista ja pohtia kuntoutuksen alan tutkimuksen tulevia suuntaviivoja. Tähän tarjoutuu erinomainen tilaisuus kuntoutuksen tutkimusseminaarissa, jonka Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämissyhdystys Kutke ry järjestää yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa 24.11.2016 Helsingissä. Toivottavasti mahdollisimman monet kuntoutuksen alan tutkijat samoin kuin alan tutkimustiedon potentiaaliset hyödyntäjät – niin päätöksentekijät ja palvelujen tuottajat kuin kaikki julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat – pääsevät osallistumaan tähän kaikille kuntoutuksen ja sen lähialojen toimijoille tarkoitettuun maksuttomaan tutkimusseminariin.

Oikein rentouttavaa kesää Kuntoutus-lehden lukijoille!